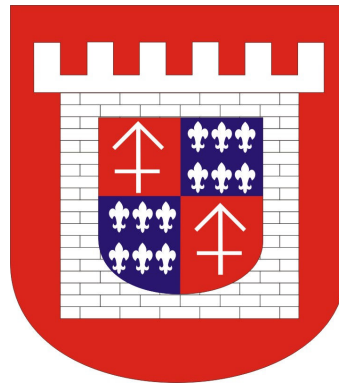

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁĄKA NA LATA 2009 – 2018

GMINA RYDZYNA

Rydzyzna, luty 2009 roku

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
1.CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁAKA, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	9
1.1. Położenie.....	9
1.2. Powierzchnia.....	11
1.3. Ludność.....	11
1.4. Historia.....	12
1.5. Struktura przestrzenna.....	13
2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁAKA.....	14
2.1. Środowisko przyrodnicze.....	14
2.2. Dziedzictwo kulturowe, zabytki.....	15
2.3. Bezrobocie, gospodarka, rolnictwo.....	15
2.4. Infrastruktura techniczna.....	18
2.5. Infrastruktura społeczna.....	20
2.6. Ocena zasobów miejscowości Tarnowałaka.....	21
2.8. Jaka jest miejscowość Tarnowałaka?.....	23
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁAKA, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA (ANALIZA SWOT)	25
4. WIZJA DOCELOWA WSI – JAK MA WYGLĄDAĆ MIEJSCOWOŚĆ TARNOWAŁAKA?.....	30
5. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE, CO NAJMNIEJ 7LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI.....	32

5.1. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY (opis planowanych zadań i przedsięwzięć w latach 2009 – 2018 – hierarchizacja zadań).....	32
5.2. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO (uwzględniającego dofinansowanie w ramach PROW).....	34
6. ZGODNOSC PLANU ODNOWY MIEJSCOWOSCI Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU.....	37
7. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁAKA.....	38
8. WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW.....	39

WSTĘP

Podstawą rozwoju miejscowości Tarnowałaka w gminie Rydzyna, powiat leszczyński jest dokument pn. Plan Odnowy Miejscowości Tarnowałaka, który określa cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2009-2018.

Plan Odnowy Miejscowości Tarnowałaka jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Obowiązek opracowania planu wynika z m.in. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i jest dokumentem niezbędnym do aplikowania o środki pomocowe Unii Europejskiej. Dokument ten będzie stanowić załącznik do wniosku o przyznanie pomocy finansowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Tarnowałaka jest obszar tej miejscowości. Dokument ten, w zakresie przedmiotowym obejmuje zadania finansowane w całości lub części z budżetu gminy. Zakres czasowy planu dotyczy zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji na lata 2009-2018. Taki zakres czasowy zadań związany jest z obowiązującymi zasadami planowania środków pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, a o które środki zamierza ubiegać się gmina Rydzyna na sfinansowanie inwestycji m.in. na terenie miejscowości Tarnowałaka.

Dokument porządkuje proces inwestycyjny, optymalizuje zakres rzeczowy potrzeb inwestycyjnych w stosunku do możliwości finansowych, wskazuje planowane źródła finansowania inwestycji oraz ułatwia komunikację społeczną władz gminy ze społecznością lokalną uczestniczącą w planowaniu rozwoju miejscowości Tarnowałaka.

Zapisy Planu Odnowy Miejscowości Tarnowałaka są spójne z Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Rydzyna, Planem Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rydzyna na lata 2004-2013 oraz Programem Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Rydzyna.

Program Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 będzie realizowany na terenie całego kraju. Podstawą jego realizacji jest opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt, który został zaakceptowany przez Komitet Rozwoju Obszarów Wiejskich Unii Europejskiej (24 lipca 2007 r.). Instrumenty PROW podzielono na osie, których realizacja ma się przyczynić do osiągnięcia następujących celów:

- poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa przez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacji;
- poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich przez wspieranie gospodarowania gruntami,
- poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz popierania różnicowania działalności gospodarczej.

W/w działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Na finansowanie PROW przewidziano 17 217 817 541 euro. Ludność wiejska to główni beneficjenci programu¹.

Plan odnowy miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz gminy Rydzyna przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Tarnowałaka.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi”, stanowiącym oś III PROW 2007-2013 jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Wsparcie finansowe przyznawane będzie na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesieniem atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich. Beneficjentem działania może być:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz gwarancjach wolności sumienia i wyznania,
- organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego².

¹ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2007.

² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14.02.2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. (Dz .U. Nr 38, poz. 220 ze zmiana).

W ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;
- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów małej architektury;
- budowy, przebudowy lub remontu obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji, przeznaczonych do użytku publicznego;
- zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;
- rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków³.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”,

³ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14.02.2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. (Dz .U. Nr 38, poz. 220 ze zmiana).

do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się m.in. plan odnowy miejscowości, zawierający w szczególności:

- charakterystykę miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
- inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości,
- ocenę mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja,
- opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie, co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji.

Plan Odnowy Miejscowości Tarnowałaka spełnia wymagania, stawiane przez wskazane powyżej rozporządzenie. Poprzez konsultacje przeprowadzone z mieszkańcami Tarnowejłaki, opracowana została wizja rozwoju miejscowości, cel ogólny oraz cele szczegółowe wraz z priorytetami rozwoju, służącymi odnowie miejscowości. Plan obejmuje zadania infrastruktury publicznej stymulujące lokalną inicjatywę, inwestycje i mobilność zawodową społeczności lokalnej. Plan zakłada realizację następujących celów szczegółowych:

- wsparcie lokalnych centrów kulturalnych, ekonomicznych i społecznych,
- wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, sportowego i przyrodniczego,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia, poprzez poprawę infrastruktury lokalnej,
- zwiększenie szans mieszkańców w dostępie do edukacji, samokształcenia i doskonalenia zawodowego,
- zwiększenie szans rolników oraz przedsiębiorców w funkcjonowaniu na jednolitym rynku europejskim,
- tworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
- zwiększenie atrakcyjności dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych, poprzez inwestycje infrastrukturalne,
- poprawę jakości środowiska przyrodniczego.

Plan jest dokumentem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy Unii Europejskiej.

Korzyści wynikające z posiadania planu odnowy miejscowości:

- plan umożliwi efektywne gospodarowanie zasobami takimi jak: środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe,
- zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwi stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej,

- dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga konsensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna,
- tworzenie planu sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. W ten sposób można uniknąć wielu trudności.

Podstawą tworzenia planu jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywiolowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Plan Odnowy Miejscowości Tarnowałaka opracowano przyjmując za podstawę wyniki debaty strategicznej organizowanej metodą aktywnego planowania strategicznego. Przeprowadzono jedną debatę z udziałem mieszkańców miejscowości Tarnowałaka, Soltysa i pracowników Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna, a jej zadaniem było zidentyfikowanie celów, priorytetowych zadań oraz kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno-gospodarczego.

Zasadniczy wkład w powstanie i kształt niniejszego dokumentu wnieśli: Soltys Sołectwa Tarnowałaka – Marian Sulek oraz członkowie Rady Sołeckiej. Istotny udział w jego opracowaniu mieli także mieszkańcy wsi, którzy brali udział w ustalaniu celów oraz wyborze projektów do realizacji.

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁĄKA, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

1.1. POŁOŻENIE

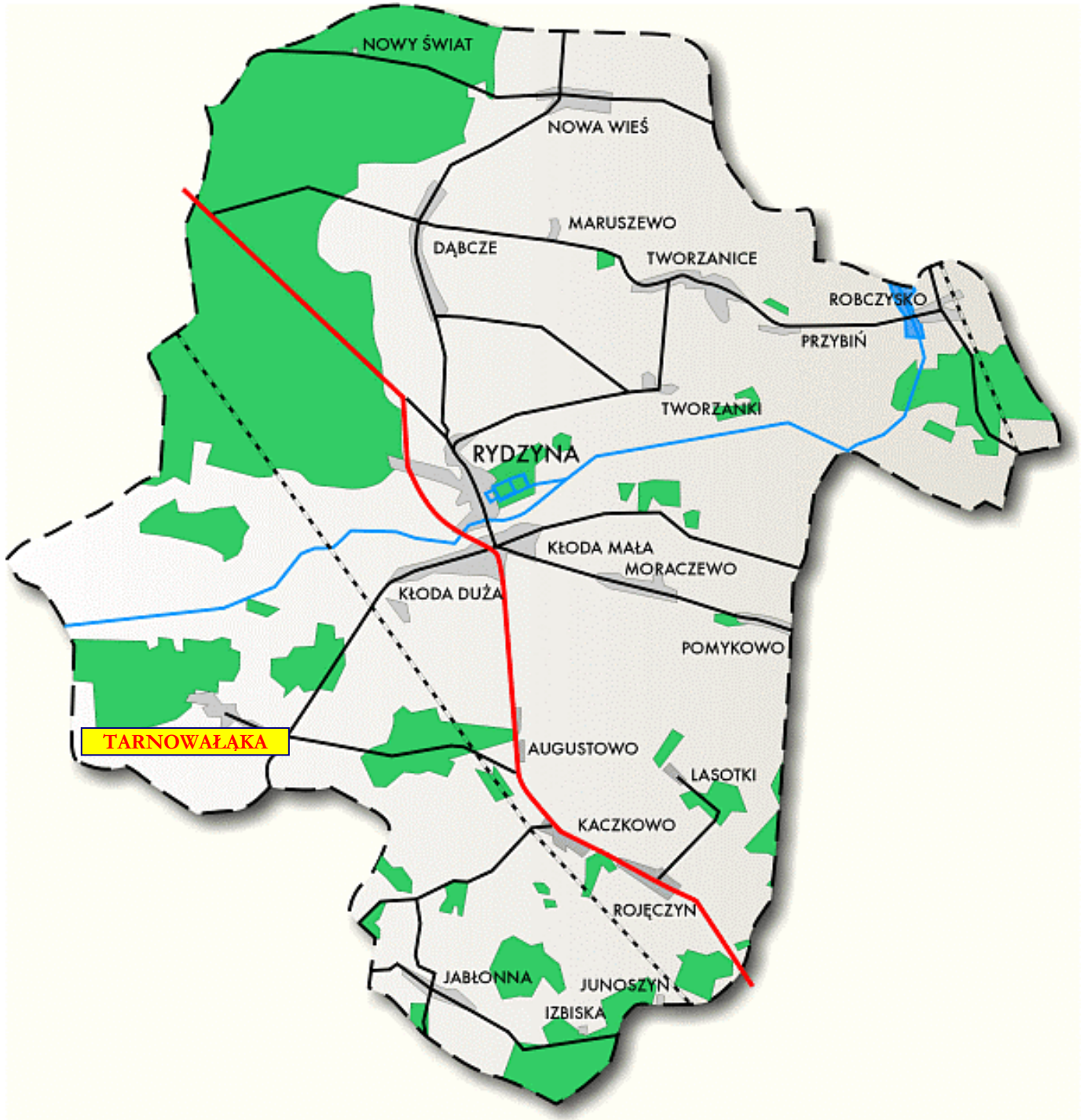
Gmina Rydzyna, na terenie której znajduje się miejscowość Tarnowałaka położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna (ok. 10 km), w powiecie leszczyńskim. Teren gminy kształtują trzy malownicze krainy: Równina Leszczyńska, Wał Bojanowski i dzielące je Obniżenie Rowu Polskiego. Rydzyna jest miastem - zabytkiem, objętym opieką konserwatorską z uwagi na zachowany XVIII wieczny układ przestrzenny oraz liczne zabytkowe budowle. Miasto założył na początku XV w. Jan z Czerniny, wywodzący się z rodu Wierzbnow rycerz Władysława Jagielly. W końcu XVII w. Właścicielami miasta i dóbr rydzynskich, w tym miejscowości Tarnowałaka były najwybitniejsze rodziny magnackie Rzeczypospolitej: Leszczyńscy i Sulcowscy. Gmina sąsiaduje z pięcioma gminami województwa wielkopolskiego: Świeciechowa, Osieczna, Krzemieniewo, Poniec, Bojanowo i miastem Leszno oraz Gminą Góra (województwo dolnośląskie). Przez gminę przebiega droga krajowa nr 5 Poznań-Wrocław.

System osadniczy tworzą 22 jednostki osadnicze, z czego 16 posiada status sołectw, w tym sołectwo Tarnowałaka, które jest sołectwem średniej wielkości w gminie. Tarnowałaka jest sołectwem typowo rolniczym. Wyraża się to wysokim udziałem rolnictwa w zatrudnieniu, produkcji i dochodach mieszkańców. Znaczna część powierzchni sołectwa to użytki rolne. Sołectwo Tarnowałaka znajduje się w południowo-zachodniej części gminy Rydzyna, w sąsiedztwie gminy Góra. Przez Tarnowałakę przebiega droga powiatowa nr 21 209 stanowiąca główny ciąg komunikacyjny miejscowości. Tarnowałaka skomunikowana jest z gminą poprzez drogę powiatową nr 21 302 Poniec-Góra.

W sołectwie dobrze zachowane są walory krajobrazu. Zabudowania skupiają się po obu stronach drogi powiatowej. Tarnowałaka jest sołectwem w większości rolniczym. Wielkość gospodarstw rolnych od kilku do kilkunastu hektarów. Słabo rozwinięte są usługi i handel. W centrum miejscowości znajduje się kościół, świetlica wiejska, budynek Leśnictwa Tarnowałaka oraz remiza strażacka Ochotniczej Straży Pożarnej. Położenie miejscowości Tarnowałaka przedstawia rysunek nr 1.

Rysunek nr 1. Położenie miejscowości Tarnowałaka w gminie Rydzyna

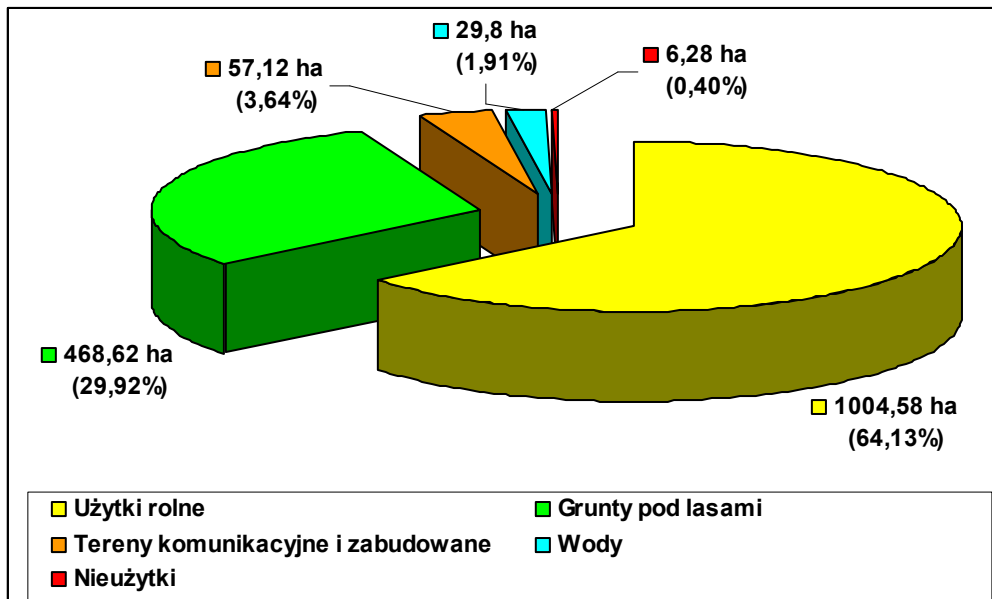

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Rydzyna

1.2. POWIERZCHNIA

Miejscowość Tarnowałaka zajmuje powierzchnię 1566,40 ha, w tym użytki rolne zajmują 1004,58 ha, grunty pod lasami 468,62 ha, tereny komunikacyjne i zabudowane 57,12ha, wody 29,80 ha oraz nieużytki 6,28 ha. Powierzchnia wsi stanowi ok. 11,55% powierzchni całej gminy Rydzyna. Dane procentowe obrazuje wykres nr 1.

Wykres nr 1 Rodzaje gruntów w miejscowości Tarnowałaka

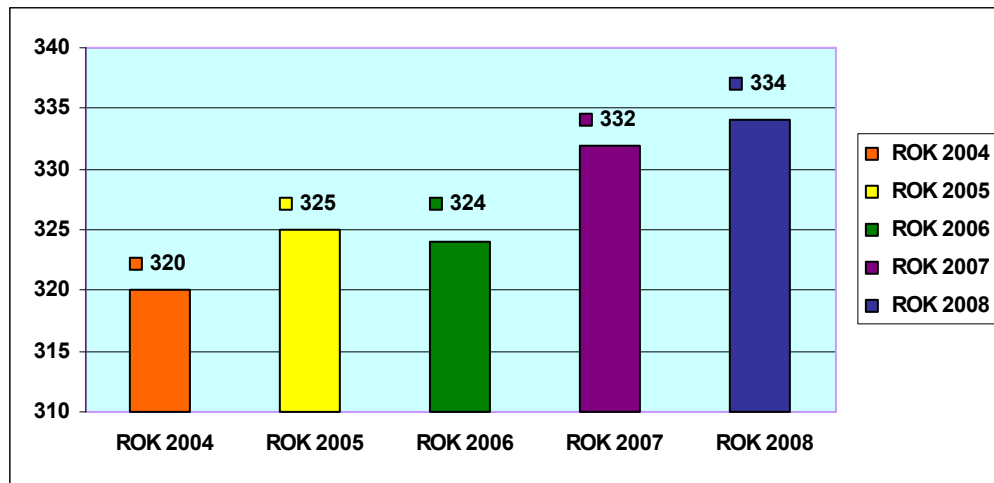

1.3 LUDNOŚĆ

Na terenie miejscowości Tarnowałaka w dniu 31 grudnia 2008 roku zamieszkiwały 334 osoby, w tym 165 mężczyzn i 169 kobiet. Liczba mieszkańców w ostatnich pięciu latach zmieniła się nieznacznie co przedstawia wykres nr 2. Gminę Rydzyna w dniu 31 grudnia 2008 roku zamieszkiwało 8262 osób.

WYSZCZEGÓLNIENIE	
Liczba gospodarstw domowych	79
Stan ludności ogółem, w tym:	334
kobiety	169
mężczyźni	165

Wykres nr 2 Liczba mieszkańców w miejscowości Tarnowałaka w latach 2004-2008

1.4. HISTORIA

Tarnowałaka (dawniej Tarnowa, Tarnowo, niem. Tharlang). Pierwsze wzmianki historyczne o tej miejscowości pojawiły się w 1410 roku mówiące o wsi Tarnowo, która od zachodu graniczyła ze Śląskiem⁴. Wcześniej była tylko mowa o błotach Tarnowa Łąka. W początkach XV wieku Tarnowałaka stała się własnością Jana z Czerniny i należała do Rydzyny. Pod koniec XV wieku mówi się już wyraźnie o wsi Tarnowa należącej do dóbr rydzynskich. W drugiej połowie XVI wieku mówi się o utworzeniu gospodarstwa folwarcznego, a następnie o oddzieleniu folwarków i powstaniu folwarku w Tarnowej. W połowie XVII wieku rozwój Tarnowej był związany z silną kolonizacją Niemiecką, która objęła wszystkie wsie dziedziców Rydzyny. W rękach Rydzyńskich Tarnowa pozostawała do lat 80. XVII wieku, istniały wówczas dwa folwarki (Leszczyńskiego i Rydzyńskiego), które ostatecznie w 1694 roku skupił w swoich rękach Rafał Leszczyński. Z zachowanych źródeł wynika, że w połowie XIX wieku we wsi było 56 domów i 395 mieszkańców. W 1915 roku podczas pierwszej wojny światowej na łąkach Tarnowskich tworzy się osadę dla rosyjskich żołnierzy. Teren ten systematycznie jest oczyszczany z zarośli olszowych. Po pierwszej wojnie światowej lasy za Tarnowałaką stanowiły granicę zachodnią Polski. Folwarki należały do tzw. klucza rydzyńskiego do 1937 roku, kiedy właścicielem została Gromada Tarnowałaka. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1925 roku o zniesieniu obszaru dworskiego Tarnowałaka wcielono jego terytorium do gminy wiejskiej tejże nazwy. Po II wojnie światowej Tarnowałaka stała się częścią województwa poznańskiego⁵. Do 1939 roku Tarnowałaka liczyła 529 mieszkańców, w tym 233 Niemców, którzy stanowili 44% ogółu

⁴ L.Preibisz, *Zamek i klucz rydzyński*, Rydzyna 1938, s.21.

⁵ M.Jarzewicz, *Majątki Wielkopolskie, tom IV Powiat Leszczyński*, Szreniawa 1996, s.150. zob. L.Preibisz, *Zamek i klucz rydzyński*, Rydzyna 1938, s.12, 21,25.

mieszkańców. Liczba gospodarstw wynosiła 92, z czego Polacy posiadali 1619 hektary ziemi, a Niemcy 433. W latach trzydziestych XX wieku w Tarnowejłacie istniała szkoła podstawowa. Kierownikiem ówczesnej szkoły był Antoni Prałat. Uczniów polskich w szkole było 49, a narodowości niemieckiej 23. Doskonale zachowały się rachunki szkolne tej placówki z lat 1935-1939. Można dowiedzieć się, że w placówce uczyło się od 64 do 72 uczniów. Szkoła była powszechną, jednoklasową, z zatrudnionym jednym nauczycielem, który pełnił funkcję jej kierownika. Do szkoły przynależały grunty – pole orne 2,25 ha, ogród 0,25 ha oraz boisko szkolne o powierzchni 0,16 ha. Zabudowania stanowiły – budynek szkolny, w którym mieściły się dwie izby szkolne oraz dwa pomieszczenia mieszkalne dla nauczyciela oraz zabudowania gospodarcze: obora, drewnik, pralnia i ustęp. Dochód szkoły stanowiły fundusze gminne w wysokości od 700 do 850 zł rocznie. Nad prawidłowym wydatkowaniem pieniędzy czuwała Gminna Komisja ds. ustalenia wydatków szkolnych SP Tarnowałaka. Po II wojnie światowej Tarnowałaka stała się częścią województwa poznańskiego.

Z ważniejszych inwestycji jakie poczyniono w tej miejscowości należy wymienić m.in.:

- w połowie latach 80 gruntownie wyremontowano dzisiejszy budynek świetlicy wiejskiej,
- w 1988 roku w czynie społecznym wybudowano Kaplicę Rzymsko-Katolicką,
- na początku lat dziewięćdziesiątych ówczesne przedszkole przeznaczono na mieszkania komunalne,
- w 1998 roku wykonano nawierzchnię asfaltową przez teren wioski o szerokości 4m,
- w 2006 roku przy współpracy gminy i powiatu leszczyńskiego wybudowano zatokę autobusową przy drodze powiatowej Poniec-Góra,
- w 2008 roku przy współudziale środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego wykonano nawierzchnię gruntową na części dróg gminnych prowadzących do pól.

1.5. STRUKTURA PRZESTRZENNA

Miejscowość Tarnowałaka znajduje się przy drodze powiatowej nr 21 209, która stanowi główny ciąg komunikacyjny. Wieś skomunikowana jest z gminą poprzez drogę powiatową nr 21 302 Poniec-Góra. Tarnowałaka to miejscowość o zwartej zabudowie. Zabudowania skupiają się po obu stronach drogi powiatowej. Znajdują się tutaj budynki mieszkalne jednorodzinne głównie jedno lub dwukondygnacyjne. Na terenie wsi brak jest elementów wybijających się przestrzennie. W centrum miejscowości znajduje się kościół, świetlica wiejska, budynek Leśnictwa Tarnowałaka (Nadleśnictwa Karczma Borowa), przystanek MZK oraz remiza strażacka Ochotniczej Straży Pożarnej.

2. INWENTARYZACJE ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁAKA

Zasoby miejscowości to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane przy budowaniu czy realizacji publicznych i prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Przy analizie zasobów, wzięto pod uwagę następujące ich kategorie: środowisko przyrodnicze; dziedzictwo kulturowe, zabytki; bezrobocie, gospodarka, rolnictwo; infrastruktura techniczna, infrastruktura społeczna oraz ocena zasobów miejscowości.

2.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Miejscowość oddalona jest od głównych ciągów komunikacyjnych gminy Rydzyna. Na terenie wsi brak zakładów, które w negatywny sposób oddziaływałyby na środowisko, w związku z powyższym środowisko jest nieskażone. Przez grunty wsi przebiega rzeka Rów Polski, która w okresach wiosennych wylewa na okoliczne pola. Na terenie miejscowości brak jest obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów i parków krajobrazowych. O atrakcyjności turystyczno-krajobrazowej tego terenu stanowi bogactwo form rzeźby polodowcowej, atrakcyjne pod względem krajobrazowym i przyrodniczym tereny doliny Rowu Polskiego oraz stosunkowo wysoka (jak na Wielkopolskę) lesistość. W stosunku do tego obszaru wprowadzono liczne ograniczenia i zakazy, które mają za zadanie chronić krajobraz przed zmianami lub utratą wartości przyrodniczych. Na terenie Tarnowejłaki brak jest jakichkolwiek, udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Na gruntach wsi znajduje się „pomnik przyrody-dąb” o obwodzie 465cm i wysokość 24 m.

Grunty miejscowości ze względu na liczne połacie lasu i łąk są miejscem występowania wielu gatunków flory i fauny. W wyniku obserwacji stwierdzono występowanie na terenie Tarnowejłaki takich chronionych gatunków jak – orzeł bielik (*Haliaeetus albicilla*) i żuraw czarny (*Grus grus*). Ochroną objęte są również następujące gatunki zwierząt: płazy – ropucha szara (*Bufo Bufo*) oraz żaba moczarowa (*Rana arvalis*), a także gady żmija zygzakowata (*Vipera berus*).

Wieś, jak i cała gmina znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego, na obszarze ścierania się wpływów łagodnego klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Dominujący wpływ ma tutaj klimat oceaniczny. Zimy są łagodne i krótkie. Średnia temperatura w miesiącu styczniu wynosi -2°C . Długość okresu śnieżnego określa się na 30 dni. Lato trwa średnio 90 dni. Średnia temperatura w ciągu roku wskazuje ok. $+8^{\circ}\text{C}$. Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni. Opady kształtują się nieco poniżej średniej krajowej (maksimum przypada na maj i sierpień, a minimum

na styczeń). Niski roczny rozkład opadów często występujące w sezonie wiosennym okresy suszy, niekorzystnie wpływają na produkcje rolniczą. Ponad 64,13 % powierzchni zajmują użytki rolne. Dominują tutaj gleby V i VI klasy. Istnieją tutaj słabe warunki do gospodarowania. Na obszarze wsi brak jest jezior. Tereny zalesione charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowych, nieco gorszym nasłonecznieniem. Są to tereny o powietrzu wzbogaconym w tlen i ozon.

2.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI

Na terenie miejscowości nie ma obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków.

2.3. BEZROBOCIE, GOSPODARKA, ROLNICTWO

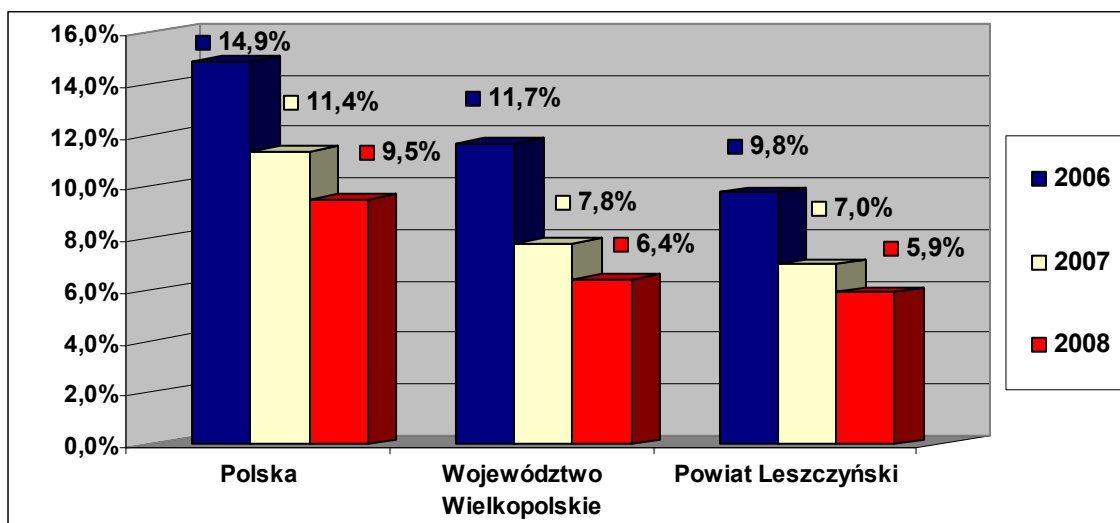
BEZROBOCIE

Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie nie prowadzi statystyk bezrobocia dla poszczególnych miejscowości na terenie gminy Rydzyna. Można jednak założyć, że struktura bezrobocia nie odbiega od średniej dla gminy Rydzyna i powiatu leszczyńskiego.

W roku 2008 zarejestrowało się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lesznie 477 mieszkańców miasta i gminy Rydzyna. Były to przede wszystkim osoby poprzednio pracujące – 390 osób (81,8% ogółu rejestrujących się). Wśród rejestrujących się w 2008 r. osoby dotychczas niepracujące stanowiły 18,2% (87 osób). W tym samym czasie pracę podjęło 254 bezrobotnych. Pracę podejmowały w większym stopniu kobiety (150 osób). Większą aktywność zawodową przejawiały osoby, które poprzednio pracowały. Na koniec roku 2008 w ewidencji osób bezrobotnych zarejestrowanych było 189 osób w tym 139 kobiet. Należy podkreślić, iż w ogólnej liczbie bezrobotnych miasta i gminy 87,8% (166 osób) to osoby uprzednio pracujące. Spośród nich 4 osoby (2,4%) zostało zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Osoby dotychczas niepracujące stanowiły 12,2% ogółu bezrobotnych (23 osoby). Długotrwale bezrobotni stanowią 17,5% ogółu, co oznacza, że 33 osoby ponad rok pozostają bez pracy. Wśród nich (długotrwale bezrobotnych) 69,7% to osoby pozostające bez pracy ponad 2 lata. Długotrwałym bezrobociem dotknięte w największym stopniu osoby w wieku 35-44 lata. Generalnie należy stwierdzić, iż bezrobotni miasta i gminy to osoby młode, grupa wiekowa 18-34 lata to 58,7% ogółu bezrobotnych. Pod względem poziomu wykształcenia największą populacją są bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 52 osoby (27,5% ogółu bezrobotnych). Bezrobotni miasta i gminy Rydzyna stanowią 7% ogółu (2.721osób) bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Lesznie⁶.

⁶ Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie.

Wykres nr 3 Procent bezrobotnych w Polsce, województwie i powiecie w latach 2006-2008

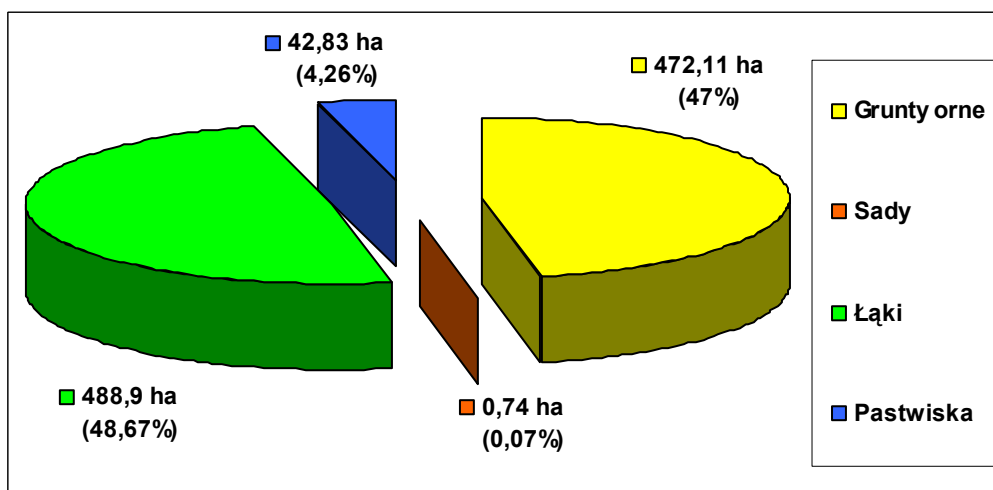
GOSPODARKA

Na terenie Tarnowejłaki działalność gospodarczą prowadzi 10 podmiotów. Do najbardziej znaczących należy Tartak Tarnowałaka. Na terenie miejscowości działalność gospodarczą prowadzą przede wszystkim firmy budowlane oraz zakłady produkcyjno-usługowe.

ROLNICTWO

Użytki rolne zajmują 1004,58 ha, co stanowi 64,13% powierzchni wsi. Przeważają gleby klasy V i VI. Istnieją tutaj słabe warunki do gospodarowania. W strukturze użytków rolnych przeważają łąki - 48,67% oraz grunty orne 47% powierzchni. Większość gruntów należy do osób fizycznych. Strukturę użytków rolnych prezentuje Wykres nr 4.

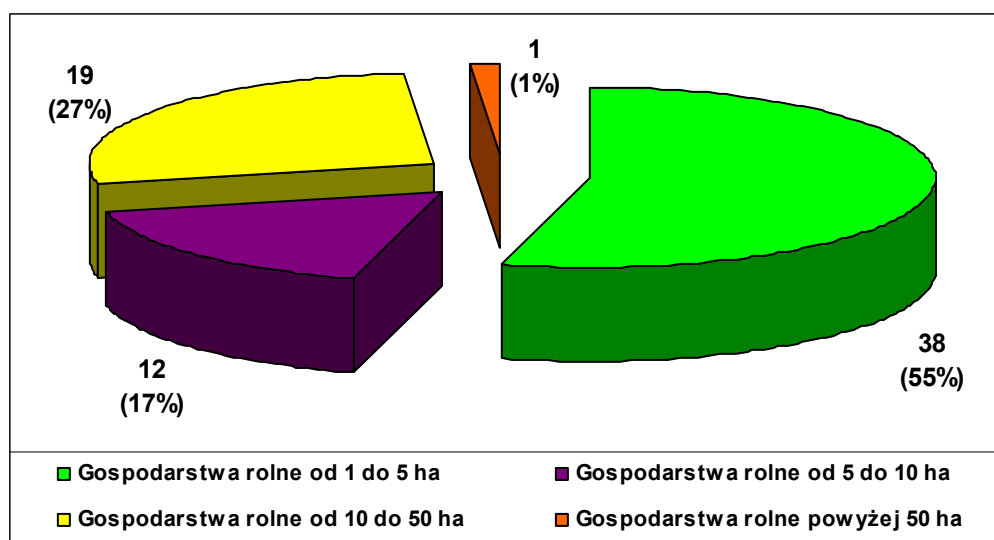
Wykres nr 4 Struktura użytków rolnych w miejscowości Tarnowałaka

W strukturze gospodarstw rolnych zwraca uwagę wysoki udział gospodarstw do 5 ha. Powyżej 50 ha istnieje tylko jedno gospodarstwo rolne. Praca w rolnictwie stanowi jedno z głównych źródeł utrzymania mieszkańców wsi. Strukturę gospodarstw przedstawia wykres nr 5

Wykres nr 5 Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Tarnowałaka

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

WODOCIĄGI

Miejscowość Tarnowałaka jest zwodociągowana w 100%. Długość sieci wodociągowej wynosi 7,8 km, a liczba przyłączy 93 szt. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęcia wody w miejscowości Kłoda. Operatorem sieci wodociągowej jest Zakład Usług Wodnych z siedzibą we Wschowie będący jednostką organizacyjną Związku Międzygminnego Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich we Wschowie, którego gmina Rydzyna jest członkiem. Stan sieci wodociągowej jest dość dobry.

KANALIZACJA

Tarnowałaka nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej. Posesje zaopatrzone są w zbiorniki bezodpływowe na ścieki. Usuwanie ścieków odbywa się za pomocą pojazdów asenizacyjnych, przez firmy koncesjonowane, a następnie ścieki są przekazywane do gminnej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kłoda.

GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

System zbierania odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych oparty jest na gromadzeniu ich w typowych pojemnikach. Na terenie miejscowości Tarnowałaka brak jest składowiska odpadów. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach przydomowych, deponowane są na wysypiskach śmieci zarządzanych przez Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie. Odbiorem tych odpadów zajmuje się Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie oraz Zakład Usług Komunalnych Janusz i Dorota Kmiecik Sp. c. Na terenie miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, która odbywa się systemem u źródła tj. przez właścicieli poszczególnych posesji. Mieszkańcy otrzymują od firm wywozowych worki do selektywnej zbiórki odpadów: na szkło białe i kolorowe, tworzywa typu PET oraz makulaturę. Dwa razy w roku organizowana jest zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Gmina dofinansowuje także utylizację odpadów zawierających azbest.

Gmina Rydzyna podejmuje się realizacji wielu zadań w zakresie ochrony środowiska. Wspólnie z Miastem Lesznom oraz okolicznymi samorządami realizuje program w zakresie gospodarki odpadami współfinansowany przez Fundusz Spójności (UE). Celem projektu jest realizacja przedsięwzięcia związanego z budową zakładu zagospodarowania odpadów w Trzebani oraz projektu związanego z zamknięciem i rekultywacją 13 składowisk odpadów.

ZAOPATRZENIE W ENERGIE ELEKTRYCZNA, GAZ I CIEPŁO

Funkcjonująca na terenie gminy Rydzyna sieć energetyczna zapewnia dostawę energii elektrycznej na potrzeby mieszkańców. Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Zasilanie Tarnowejłaki odbywa się poprzez Główny Punkt Zasilania – GPZ Bojanowo. Przez teren gminy przebiega również tranzytowa napowietrzna linia energetyczna WN 100KV relacji Leszno – Bojanowo. Wieś posiada oświetlenie, które jednak wymaga modernizacji oraz pobudowania nowych punktów oświetleniowych.

W miejscowości nie ma sieci gazowej. Mieszkańcy w szerokim zakresie korzystają z gazu butlowego. Przez teren gminy przebiegają dwa gazociągi wysokiego ciśnienia, które są podłączone do krajowego systemu gazowego. Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża gazu ziemnego.

Na obszarze wsi nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zaopatrzenie mieszkańców oparte jest na źródłach indywidualnych. Najpowszechniejszym na terenie miejscowości sposobem zaopatrywania w ciepło są przydomowe kotłownie indywidualne opalane drewnem i węglem.

TELEKOMUNIKACJA INTERNET

Dostęp do sieci telefonicznej posiadają wszyscy mieszkańcy Tarnowejłaki. Jedynym operatorem telefonii stacjonarnej działającym na terenie wsi jest Telekomunikacja Polska S.A. Na terenie miejscowości dostępna jest usługa Neostrada, w związku z tym mieszkańcy mają dostęp do szerokopasmowego Internetu. Ponadto teren miejscowości pokryty jest zasięgiem trzech operatorów sieci telefonii komórkowej, poziom sygnału jest dobry.

TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Główny szlak komunikacyjny w gminie Rydzyna stanowi droga krajowa nr 5 Poznań-Wrocław. Sieć dróg powiatowych przebiegających przez teren Tarnowejłaki zapewnia połączenia z sąsiednimi gminami oraz służy komunikacji wewnątrz gminy. Układ szlaków komunikacyjnych zapewnia mieszkańcom Tarnowejłaki połączenia drogowe z ważniejszymi ośrodkami miejskimi w okolicy w tym głównie z miastem powiatowym Leszno i stolicą regionu Poznaniem. Układ komunikacyjny nie przystaje jednak do wzrastających potrzeb przewozowych i stanowi barierę w rozwoju miejscowości. Stan techniczny dróg ulega systematycznej degradacji. Przez obszar Tarnowejłaki przebiegają: drogi powiatowe: nr 21 209 stanowiąca główny ciąg komunikacyjny miejscowości oraz droga powiatowa nr 21 302 Poniec-Góra oraz drogi gminne. Na terenie miejscowości funkcjonuje sieć komunikacyjna MZK Leszno oraz PKS Leszno. Kursują autobusy MZK na trasie Tarnowałaka-Leszno nr 12 oraz autobusy PKS Leszno-Góra. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w miejscowości Kłoda oddalonej o 3 km. Pociągiem można dojechać do Poznania oraz w drugim kierunku do Wrocławia.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

OŚWIATA

Na terenie miejscowości Tarnowałaka nie funkcjonuje żadna placówka oświatowa. W gminie istnieją trzy placówki oświatowe szkół podstawowych oraz jedna placówka ponadpodstawowa - gimnazjum w Rydzynie.

KULTURA

Na terenie miejscowości Tarnowałaka znajduje się świetlica wiejska, która jest miejscem zebrań Rady Sołeckiej, Koła Gospodyń Wiejskich oraz imprez dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miejscowości. Przy współudziale Rady Sołeckiej, organizowane są imprezy z okazji dnia dziecka, kuligi zimowe oraz dożynki.

Na terenie gminy szczególną uwagę poświęca się wspieraniu licznych form kulturalnych, które promują miasto, ale także zachęcają do jego odwiedzania. Służą temu między innymi organizowane przez Rydzyński Ośrodek Kultury imprezy o charakterze ponadlokalnym. W okresie wiosenno-letnim organizowane są imprezy plenerowe: rowerówki, festyny rekreacyjne, biesiady folklorystyczne, dożynki. W 2004 roku zainaugurowany został Festiwal „Dni Muzyki Cerkiewnej”, który stał się imprezą cykliczną. Kolejne edycje festiwalu odbyły się w 2006 i 2008 roku. Życie kulturalne na terenie miejscowości i całej gminy inicjuje, organizuje i koordynuje Rydzyński Ośrodek Kultury, którego siedziba znajduje się w Rydzynie. ROK organizuje konkursy, przeglądy, wystawy, koncerty, imprezy plenerowe, uroczystości patriotyczne oraz zajęcia w sekcjach zainteresowań.

OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Tarnowejłaki korzystają z opieki zdrowotnej zapewnianej przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rydzynie, w której mieszkańcy mogą korzystać z usług świadczonych przez lekarzy rodzinnych. W przypadku konieczności hospitalizacji, jak również specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy sołectwa korzystają z usług Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Lesznie. Także pierwsza pomoc medyczna w ramach Zintegrowanego Systemu Ratownictwa zlokalizowana jest w Lesznie.

SPORT I WYPOCZYNEK

Na terenie miejscowości Tarnowałaka znajduje się jeden obiekt sportowy - boisko sportowe.

OPIEKA SPOŁECZNA

Pomocą społeczną zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który ma swoją siedzibę w Rydzynie.

BEZPIECZENSTWO PUBLICZNE

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Tarnowejłaki czuwa Rewir Dzielnicowych w Rydzynie, który swoim działaniem obejmuje teren całej gminy. Siedziba Rewiru znajduje się przy ulicy Rzeczypospolitej w Rydzynie. Na terenie wsi funkcjonuje Ochotnicza Straż Pożarna. W gminie istnieją dwie jednostki OSP Rydzyna i OSP Dąbcze, które znajdują się w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

2.6. OCENA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁĄKA

Dla prawidłowej oceny zasobów miejscowości dokonano pogrupowania zasobów oraz dokonano oceny pod kątem ich znaczenia.

RODZAJ ZASOBU	BRAK	JEST O ZNACZENIU MAŁYM	JEST O ZNACZENIU DUŻYM
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE			
walory krajobrazu		X	
walory klimatu		X	
walory szaty roślinnej		X	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty		X	
świat zwierzęcy			X
wody powierzchniowe		X	
gleby, kopaliny	X		
DZIEDZICTWO KULTUROWE, ZABYTKI			
walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe	X		
walory zagospodarowania przestrzennego	X		
zabytki	X		
zespoły artystyczne	X		
DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE			
miejsca, osoby i przedmioty kultu	X		
święta, odpusty, pielgrzymki	X		
tradycje, obrzędy, gwara	X		
legendy, podania i fakty historyczne		X	

OBIEKTY I TERENY			
działki pod zabudowę mieszkaniową			X
działki pod zakłady usługowe i przemysł	X		
place i miejsca publicznych spotkań		X	
miejsca sportu i rekreacji		X	
GOSPODARKA, ROLNICTWO			
specyficzne produkty		X	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X		
znaczące gospodarstwa rolnicze		X	
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA			
Ochotnicza Straż Pożarna		X	
Koło Gospodyń Wiejskich	X		
Stowarzyszenia	X		
Świetlice wiejskie			X
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
Infrastruktura wodociągowa		X	
Infrastruktura kanalizacyjna	X		
Infrastruktura drogowa		X	
Infrastruktura gazowa	X		
Infrastruktura informatyczna i telekomunikacyjna		X	

2.7 JAKA JEST MIEJSCOWOŚĆ TARNOWAŁĄKA?

Tabela nr 1 przedstawia aktualną sytuację miejscowości Tarnowałaka. Wyniki zawarte w tabeli zostały opracowane na podstawie badania ankietowego.

Tabela nr 1

Co nas wyróżnia?	<ul style="list-style-type: none"> • teren ekologiczny, • spokój, • przyjaźni, gospodarni i aktywni mieszkańcy,
Jakie pełni funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> • mieszkaniowe, • rolnicze,
Kim są mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> • rolnicy, • pracownicy pobliskich zakładów, • przedsiębiorcy, • emeryci i renciści,
Co jest podstawą utrzymania?	<ul style="list-style-type: none"> • rolnictwo, • świadczenia emerytalno-rentowe, • własna działalność gospodarcza, • zatrudnienie w sektorze prywatnym,
W jaki sposób są zorganizowani mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> • Rada Sołecka, • Ochotnicza Straż Pożarna,
W jaki sposób są rozwiązywane problemy?	Dyskusje na: <ul style="list-style-type: none"> • zebraniach rad sołeckich, • wiejskich zebraniach tematycznych; • imprezach integracyjnych; piknikach, Współpraca z UMiG Rydzyna,
Jak wygląda nasza wieś?	<ul style="list-style-type: none"> • estetyczna, zadbana, • posesje i gospodarstwa zadbane przez mieszkańców (z każdym rokiem poprawia się wygląd obejść i mieszkań) • budowane są nowe domy, • brak dróg, chodników oraz nawierzchni asfaltowej na drodze powiatowej, co stwarza zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

Jakie obyczaje i tradycje są u nas kultywowane?	<ul style="list-style-type: none"> • pielęgnowane są tradycje rodzinne i ludowe (np. dożynki, procesje przez wieś w „Boże Ciało”)
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> • teren ekologiczny, • teren pobytu Orła Bielika i Żurawia Czarnego, • wieś zwodociągowania, • brak kanalizacji sanitarnej – ścieki odprowadzane do zbiorników bezodpływowych, • selektywna zbiórka odpadów
Jakie jest rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none"> • rolnictwo na wysokim poziomie, • rolnicy nastawieni są przede wszystkim na uprawę zbóż i chów trzody chlewnej,
Jakie są powiązania komunikacyjne?	<ul style="list-style-type: none"> • autobusy MZK, • autobusy PKS, • własne środki transportu,
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	Miejscem spotkań jest budynek starej świetlicy wiejskiej oraz teren przy świetlicy oraz budynek. Organizowane są imprezy sportowe na Dzień Dziecka, kuligi zimowe, samodzielne zabawy dzieci i młodzieży, tenis, dart-lotki,

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁĄKA, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA (ANALIZA SWOT)

Ocena ta ma celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno-gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse i/lub zagrożenia wsi w okresie perspektywicznym.

Ocena mocnych i słabych stron zawiera charakterystykę miejscowości oraz inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego. Na podstawie wypracowanej analizy SWOT, która przedstawia mocne strony (czynniki wewnętrzne), słabe strony (czynniki wewnętrzne), szanse (czynniki zewnętrzne) i zagrożenia (czynniki zewnętrzne) należy odpowiedzieć na pytanie: Jakie należy podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony miejscowości i zniwelować zagrożenia?

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony wewnętrzne), Weaknesses (słabe strony wewnętrzne), Opportunities (szanse w otoczeniu zewnętrznym), Threats (zagrożenia w otoczeniu zewnętrznym).

SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **MOCNYCH STRON** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- **SŁABYCH STRON** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miejscowości i które nie wyeliminowane utrudniają będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- **SZANS** – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi;
- **ZAGROŻENIE** – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miejscowości).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości Tarnowałaka.

M O C N E   S T R O N Y

(atuty rozwoju sołectwa, czynniki wspomagające rozwój)

- miejscowość Tarnowałaka należy do średnich wielkości wsią w gminie Rydzyna, zamieszkuje ją 385 mieszkańców,
- występuje potencjał krajobrazowy, który daje podstawy dla rozwoju aktywizacji gospodarczej oraz podniesienia atrakcyjności w zakresie turystyki, agroturystyki i wypoczynku, m.in. dzięki wielu atrakcjom historycznym i turystycznym, które znajdują się na terenie gminy,
- atrakcyjne rezerwy terenowe pod budownictwo jednorodzinne,
- dobre położenie w bliskim sąsiedztwie projektowanego przebiegu drogi ekspresowej S5 Poznań-Wrocław,
- położenie w obszarze przy drodze powiatowej Poniec – Góra,
- wysoka aktywność władz gmin, posiadających zdolność do współpracy z otoczeniem zewnętrznym oraz zdobywania zewnętrznych środków finansowych na realizację ważnych przedsięwzięć gminnych,
- coraz bardziej skuteczna promocja walorów historyczno - turystyczno - kulturalnych gminy,
- aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój gminy, m.in. współpraca przy opracowywaniu strategii,
- pełne zwodociągowanie, system selekcji odpadów,
- dobry stan środowiska naturalnego,
- życzliwi i pracowici mieszkańcy,

S Ł A B E S T R O N Y

(czynniki ograniczające rozwój sołectwa)

- słabo rozwinięta sieć urządzeń infrastruktury technicznej np. brak kanalizacji sanitarnej, gaz,
- zły stan dróg, wysokie potrzeby inwestycyjno – remontowe, potrzeba budowy chodników,
- brak miejsca, w którym mogłyby odbywać się spotkania społeczności wiejskiej, stary budynek świetlicy wymaga przebudowy,
- słabo rozwinięta działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych np. agroturystyka, usługi turystyczne, produkcja zdrowej żywności, usługi,
- stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych, ograniczony rozwój działalności pozarolniczej zwłaszcza usługowej i turystycznej,
- brak obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- słaba integracja i aktywność części mieszkańców,
- brak możliwości bezpiecznego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,

S Z A N S E

(możliwości rozwoju sołectwa, wynikające z otoczenia zewnętrznego)

- sprzyjająca polityka regionalna ze strony rządu i władz wojewódzkich, adresowana na rozwój obszarów wiejskich,
- zwiększenie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej,
- coraz wyższy popyt na usługi, w tym usługi turystyczne, agroturystyczne,
- możliwość uzyskania środków ze źródeł zewnętrznych,
- wzrost gospodarczy zaoferowanie mieszkańcom nowoczesnej bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej,
- pobudzanie aktywności wśród mieszkańców,
- rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- rozwój turystyki i agroturystyki,
- modernizacja nawierzchni dróg,
- zajęcia dla dzieci i młodzieży,

Z A G R O Ź E N I A

(czynniki niesprzyjające, wynikające z otoczenia zewnętrznego)

- brak stabilności w polityce wspierania rozwoju obszarów wiejskich i gospodarki rolnej,
- niskie nakłady na inwestycje remontowo – modernizacyjne układów transportowych, w tym dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, przebiegających przez gminę,
- duża konkurencja ze strony innych gmin i sołectw,
- niska opłacalność produkcji rolnej,
- nie uzyskanie pomocy finansowej ze środków Unii Europejskiej,
- bezrobocie w skali makro,
- dzikie wysypiska w lasach,
- konkurencyjność sąsiednich miejscowości,

4. WIZJA DOCELOWA WSI – JAK MA WYGLĄDAĆ MIEJSCOWOŚĆ TARNOWAŁAKA?

Wizja jest określeniem kierunków zmian oraz wizerunku miejscowości Tarnowałaka w perspektywie następnych kilkunastu lat. Tabela nr 2 przedstawia pożądaną przez mieszkańców sytuację dla miejscowości Tarnowałaka. Wyniki zawarte w tabeli zostały opracowane na podstawie badania ankietowego.

WIZJA DOCELOWA WSI:

„Chcemy, aby Tarnowałaka była jedną z wyróżniających się miejscowości w powiecie leszczyńskim, była wyposażona w infrastrukturę oraz obiekty, które umożliwią jej mieszkańcom udział w życiu kulturalnym, edukacyjnym i sportowym, a zarazem, aby pozostała miejscem spokoju i ekologicznego środowiska”

Tabela nr 2

Co ma ją wyróżniać?	<ul style="list-style-type: none"> • estetyczny wygląd, • nieskażone środowisko naturalne, • niezbędna infrastruktura,
Jakie ma pełnić funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> • zapewniać dobre warunki do pracy, nauki, odpoczynku i rekreacji,
Kim mają być mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> • ludźmi aktywnymi, pracowitymi, zaangażowanymi w życie społeczne wsi, przyjaźni,
Co ma być podstawą utrzymania?	<ul style="list-style-type: none"> • dochody z małej i średniej przedsiębiorczości, • dochody z własnych gospodarstw rolnych
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie działające społeczeństwo, zaangażowane w rozwiązywanie istniejących problemów, identyfikujące się ze swoją wsią,
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	<ul style="list-style-type: none"> • poprzez wspólną dyskusję, • konsultacje społeczne, • współpracę z władzami samorządowymi,

Jak ma wyglądać nasza wieś?	<ul style="list-style-type: none"> • zadbana, • bezpieczna,
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i kultywowane?	<ul style="list-style-type: none"> • dbanie o tradycje rodzinne, ludowe i związane z kultem religijnym, • preferowanie zdrowego stylu życia,
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	<ul style="list-style-type: none"> • zadbane, • estetyczne, • wyposażone w nowoczesne media,
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> • dobry, lepszy od obecnego, stwarzający odpowiednie warunki do życia oraz agroturystyki
Jakie ma być rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none"> • na wysokim poziomie, • zmodernizowane i dochodowe, • gospodarowanie w zgodzie z przyrodą, • dostosowane do wymogów i przepisów aktualnie obowiązujących,
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	<ul style="list-style-type: none"> • dogodne połączenia komunikacyjne z projektowaną drogą ekspresową S5, • autobusy MZK, • autobusy PKS, • małe firmy transportowe, • własne środki transportu,
Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia rekreacyjno-sportowe w nowym obiekcie, na boisku oraz placu zabaw,

5. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE, CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI, W KOLEJNOŚCI WYNIKAJĄCEJ Z PRZYJĘTYCH PRIORYTETÓW ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI Z PODANIEM SZACUNKOWYCH KOSZTÓW ICH REALIZACJI

5.1. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY (opis planowanych zadań i przedsięwzięć w latach 2009-2018 – hierarchizacja zadań)

Wieloletni Plan Inwestycyjny zawiera przedsięwzięcia inwestycyjne, które zostały uzgodnione przez Radę Solecką i mieszkańców miejscowości Tarnowałaka. Jako zadanie priorytetowe wskazano „Przebudowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka”. Priorytety działań oraz harmonogram realizacji zadań zostały zatwierdzone przez zebranie wiejskie w dniu 2 marca 2009 roku. Przyjęcie zadań w planie inwestycyjnym bezpośrednio nawiązuje do wizji rozwoju miejscowości. Realizacja zadań doprowadzi do osiągnięcia statusu określonego w wizji.

Umieszczone w planie inwestycyjnym zadania zostały zaplanowane na lata 2009-2018 i będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, przy współudziale środków Powiatu Leszczyńskiego oraz środków Unii Europejskiej. Zadanie priorytetowe – „Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka” planuje się sfinansować przy udziale środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Część wskazanych przedsięwzięć inwestycyjnych nie posiada jeszcze dokumentacji technicznej, która sporządzana będzie systematycznie w miarę przekazywanych środków.

Tabela nr 3 – Wieloletni Plan Inwestycyjny (wartość inwestycji w PLN)

Nazwa zadania	Nakłady całkowite	Środki własne	Dofinansowanie	Termin realizacji
1. Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka – <u>zadanie priorytetowe</u>	500 000,00 zł	250 000,00 zł	250 000,00 zł (Unia Europejska -PROW)	2009-2010
2. Modernizacja placu zabaw	25 000,00 zł	12 500,00 zł	12 500,00 zł (Unia Europejska -PROW)	2009-2010

3. Budowa drogi powiatowej	500 000,00 zł	250 000,00 zł	250 000,00 zł (Powiat Leszczyński)	2011-2012
4. Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej	200 000,00 zł	100 000,00 zł	100 000,00 zł (Powiat Leszczyński)	2011-2012
6. Modernizacja dróg gminnych	100 000,00 zł	100 000,00 zł	–	2010-2014
5. Budowa boiska sportowego	100 000,00 zł	100 000,00 zł	–	2012
RAZEM	1 425 000,00 zł	812 500,00 zł	612 500,00 zł	

Tabela nr 4 – Realizacja zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną z uwzględnieniem celu zadania, przeznaczenia, harmonogramu realizacji oraz kwoty końcowej i źródeł finansowania (wartość inwestycji w PLN)

Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa	Źródła finansowania
1. Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka – <u>zadanie priorytetowe</u>	Cel szczegółowy nr 1. Zwiększenie aktywności społecznej i kulturowej mieszkańców.		2009-2010	500 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Rydzyna Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
2. Modernizacja placu zabaw	Cel szczegółowy nr 2. Polepszenie terenów rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.		2009-2010	25 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Rydzyna

3. Budowa drogi powiatowej	Cel szczegółowy nr 3. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej.		2011-2012	500 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Rydzyna • Powiat Leszczyński
4. Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej	Cel szczegółowy nr 4. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej.		2011-2012	200 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Rydzyna • Powiat Leszczyński
5. Modernizacja dróg gminnych	Cel szczegółowy nr 5. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej.		2010-2014	100 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Rydzyna
6. Budowa boiska sportowego	Cel szczegółowy nr 6. Polepszenie terenów rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Zadanie przewiduje budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego oraz mini boisk towarzyszących. Realizacja zadania poprawi zaplecze sportowe gminy oraz zwiększy atrakcyjność miejscowości.	2012	100 000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Rydzyna

5.2. OPIS ZADANIA PRIORYTETOWEGO (uwzględniającego dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich)

„Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka”

Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, jest „Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Tarnowałaka”.

Teren świetlicy wiejskiej, która jest przedmiotem priorytetowej inwestycji, położony jest na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 591, będącej własnością gminy Rydzyna.

Od wielu lat mieszkańcy Tarnowejłaki zabiegają o wyremontowanie i przebudowanie świetlicy w centrum wsi, która będzie spełniać wszystkie warunki niezbędne do organizacji życia i aktywności mieszkańców, organizowania imprez na terenie wsi, a zarazem będzie centrum kulturalnym sołectwa. Przebudowa budynku wymaga sporych nakładów inwestycyjnych, którym gmina samodzielnie nie może obecnie sprostać.

Przebudowa świetlicy będzie miała na celu przede wszystkim dostosowanie jej funkcji do zadań użyteczności publicznej oraz celów kulturalno-integracyjnych. Obiekt stanie się miejscem spotkań społeczności Tarnowejłaki, zwłaszcza: zebrań wiejskich, Rady Sołeckiej, Koła Gospodyń Wiejskich, a także innych mieszkańców gminy Rydzyna.

W ramach zadania zostanie wykonana przebudowa budynku, doposażenie w niezbędny sprzęt (m.in. stoły, krzesła, szafy chłodnicze), a przy obiekcie powstanie plac zabaw dla dzieci oraz mini boisko do koszykówki. Przy budynku powstanie chodnik, teren zielony, cały teren zostanie ogrodzony. Przedmiot inwestycji zostanie zrealizowany zgodnie z wszystkimi zasadami sztuki budowlanej.

Przebudowana świetlica docelowo składać się będzie z następujących segmentów funkcjonalnych:

- sali istniejącej – znajdującej się od strony frontowej budynku, która posiadać będzie wejście przez salę świetlicową nowoprojektowaną oraz dodatkowy dostęp z wejścia zewnętrznego, komunikujący świetlicę z drogą wiejską,
- sali nowoprojektowanej – położonej z tyłu za salą istniejącą,

Ponadto świetlica składać się będzie z sali Koła Gospodyń Wiejskich posiadającej swoje pomieszczenie gospodarcze oraz niezależne WC, co umożliwi korzystanie z sali bez kontaktu z

pozostałymi częściami świetlicy. W budynku zaprojektowano nowe toalety (damska i męska) obydwie przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo zostanie wydzielone pomieszczenie gospodarcze oraz magazyn. Świetlica z uwagi na brak dostępu do paliwa ekologicznego opalana będzie paliwem stałym z własnej kotłowni mającej skład opału i połączonej komunikacyjnie z tyłu budynku oraz poprzez pomieszczenie gospodarcze. Do wejścia głównego przewidziano podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Dane liczbowe świetlicy wiejskiej:

Powierzchnia zabudowy :

- część istniejąca – 181,98 m²
- część projektowana – 151,72 m²
- razem powierzchnia – 333,70 m²

Powierzchnia użytkowa netto:

- część istniejąca – 155,25 m²
- część projektowana – 132,53 m²
- razem powierzchnia – 287,78 m²

Budynek świetlicy po przebudowie tworzyć będzie obiekt o kształcie zbliżonym do kwadratu 18,09 x 18,45 m. Ściany budynku murowane, tynkowane z fragmentami klinkieru przy wejściu do budynku i przy otworach okiennych. Dach budynku dwuspadowy. Konstrukcja w części istniejącej drewniana z drewna sosnowego litego, w części projektowanej drewniana z deskowych wiązarów kratowych. Projektowane pokrycie świetlicy z blachy dachówkowej. Przy wejściu głównym podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Kolorystyka budynku:

- dach kryty blachą dachówkową w kolorze ceglanym,
- ściany zewnętrzne przy wejściu głównym i oknach z cegły lub płytek klinkierowych w kolorze ceglanym,
- ściany tynkowane w kolorze kremowym KEIM nr 9037,
- okna i drzwi brązowe,

Budynek w części istniejącej dwukondygnacyjny z poddaszem nieużytkowym (strychem). W części projektowanej jednokondygnacyjny z pomieszczeniem, w którym może przebywać więcej niż 50 osób. Posadzki wewnątrz budynku – wykładzina PVC. Drzwi zewnętrzne z profili aluminiowych z przekładką termiczną malowane proszkowo o kolorze brązowym, Okna zewnętrzne – projektowane z profili PCV brązowe.

Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia: 500 000,00 zł

Głównym celem zadania jest zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców miejscowości Tarnowałaka. Po zrealizowaniu zadania priorytetowego, powstanie kompleks – centrum kulturalne wsi będące swoistym wyróżnikiem, wizytówką Tarnowejłaki spośród sąsiednich miejscowości. Budynek i przyległy teren spełniał będzie funkcje kulturalno-sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców miejscowości. Realizacja zadania wpłynie na poprawę dostępności mieszkańców do szeroko rozumianej kultury, przyczyni się do większej integracji mieszkańców wsi oraz umożliwi rozwój społeczno-kulturalny mieszkańców, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. Projekt jest zgodny z celami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” oraz celami Planu Rozwoju Gminy Rydzyna na lata 2004-2013.

6. ZGODNOŚĆ PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Plan Odnowy Miejscowości Tarnowałaka, jest zgodny z następującymi dokumentami:

- Planem Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Rydzyna na lata 2004-2013,
- Programem Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Rydzyna,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Rydzyna,
- Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
  - Cel 2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa,
  - Cel 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia,
  - Cel 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.
- Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013
- Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013
- Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007-2015:
  - Priorytet 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
  - Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich.

7. PUBLIC RELATIONS PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TARNOWAŁĄKA

Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Planu Odnowy Miejscowości Tarnowałaka wśród przyszłych beneficjentów, wykonawców i decydentów, opierać się będzie o trzy formy komunikacji:

- stronę internetową Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna,
- gazetę samorządową „Rydzyna Tu i Teraz”
- media lokalne,

Strona internetowa oraz gazeta samorządowa będą głównymi dostawcą informacji o Planie Odnowy Miejscowości Tarnowałaka. W witrynie internetowej Miasta i Gminy Rydzyna zostanie utworzona podstrona z zamieszczonym dokumentem w plikach PDF. Internet służyć będzie komunikacji pomiędzy bezpośrednio odpowiedzialnym za wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Tarnowałaka (Urzędem Miasta i Gminy Rydzyna), a zainteresowanymi podmiotami. Media lokalne zostaną zapoznane z potencjalnymi beneficjentami i wykonawcami Planu Odnowy Miejscowości Tarnowałaka oraz o istnieniu takiego dokumentu i sposobie jego monitorowania i wdrażania.

8. WYKAZ WYKRESÓW, TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek nr 1 - Położenie miejscowości Tarnowałaka w gminie Rydzyna

Wykres nr 1 - Rodzaje gruntów w miejscowości Tarnowałaka

Wykres nr 2 - Liczba mieszkańców w miejscowości Tarnobrzeg w latach 2004-2008

Wykres nr 3 - Procent bezrobotnych w Polsce, województwie i powiecie w latach 2006-2008

Wykres nr 4 - Struktura użytków rolnych w miejscowości Tarnobrzeg

Wykres nr 5 - Struktura gospodarstw rolnych w miejscowości Tarnobrzeg

Tabela nr 1- Aktualna sytuacja miejscowości Tarnobrzeg.

Tabela nr 2 - Pożądana przez mieszkańców sytuacja dla miejscowości Tarnobrzeg.

Tabela nr 3 – Wieloletni Plan Inwestycyjny (wartość inwestycji w PLN)

Tabela nr 4 – Realizacja zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną z uwzględnieniem celu zadania, przeznaczenia, harmonogramu realizacji oraz kwoty końcowej i źródeł finansowania (wartość inwestycji w PLN)